

Bevindingen interim-controle

Veiligheidsregio Groningen

26 oktober 2021

Vertrouwelijk

Veiligheidsregio Groningen
T.a.v. het algemeen en dagelijks bestuur
Sontweg 10
9723 AT GRONINGEN

Drachten, 26 oktober 2021

Geacht bestuur,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2021 van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen (hierna VRG) brengen wij u hiermee verslag uit over onze bevindingen betreffende de interim-controle.

Voor een nadere omschrijving van uw opdracht, de reikwijdte en de aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij u naar onze opdrachtbevestiging d.d. 26 juli 2021.

In deze managementletter richten wij ons op mogelijke verbeterpunten in uw bedrijfsvoering en processen, die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening.

Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelfcontrolerend vermogen van uw organisatie.

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter naar aanleiding van onze interim-controle 2021 voldoende van dienst te zijn geweest en zijn vanzelfsprekend bereid tot het verstrekken van een nadere toelichting.

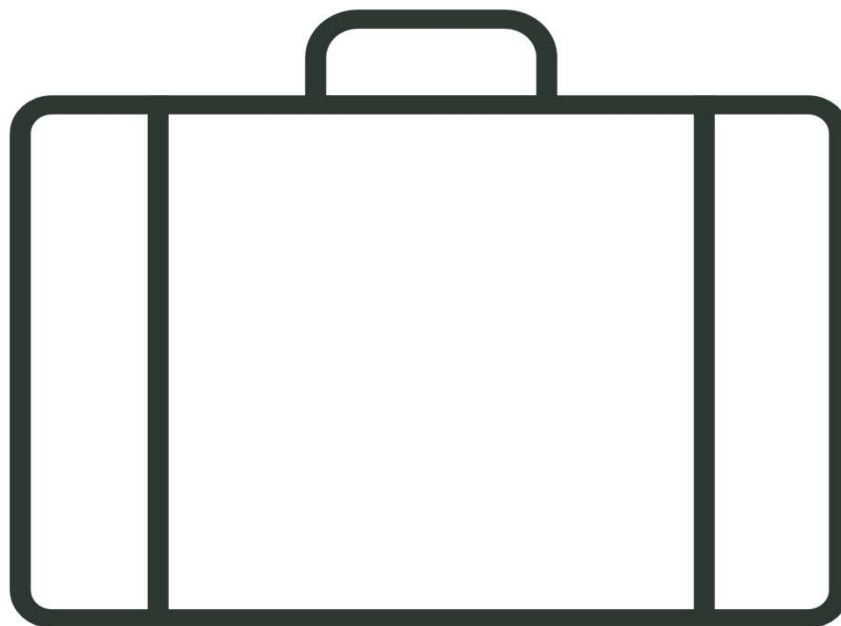
Met vriendelijke groet,
Bentacera Registeraccountants B.V.

Was getekend:
Tjitse Schurer RA

Inhoudsopgave

1. Materialiteit, risico's en auditresponse	4
2. Uitkomsten beoordeling interne beheersing	11
Algeheel beeld van uw interne organisatie	
Interim-controle	
Aanbevelingen	
3. Overige bevindingen en relevante zaken	14
Rechtmatigheidsverantwoording	

ABCDEF
GHIJKLM
NOPQRSTU
VWXYZ

1. Materialiteit, risico's en auditresponse

Materialiteit, risico's en auditresponse

1.1 Materialiteit

In onze controle controleren wij niet alle transacties. Onze werkzaamheden worden gebaseerd op basis van onze risico-inschatting, de kwaliteit van uw interne beheersing en onze professioneel kritische instelling. Op basis hiervan stellen wij een bedrag vast dat wij als materialiteit hanteren bij de uitvoering van onze werkzaamheden. Materialiteit kan hierbij worden gedefinieerd als het bedrag waarop de gebruikers van de jaarrekening hun oordeel zouden kunnen aanpassen, mocht een dergelijke afwijking niet zijn gecorrigeerd in de jaarrekening.

Voor het bepalen van de materialiteit hanteren wij de uitgangspunten zoals opgenomen in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO):

Goedkeuringstolerantie t.a.v. fouten:	1% van de lasten;
Goedkeuringstolerantie t.a.v. onzekerheden:	3% van de lasten.

Op basis van voorgaande hanteren wij de volgende bedragen:

Materialiteit fouten	€ 506.000
Materialiteit onzekerheden	€ 1.518.000

Op basis van de activiteiten van de organisatie, rekening houdend met de aanwezige posten en de omvang van de belangrijkste kerncijfers, achten wij de berekende materialiteit representatief voor de jaarrekening als geheel. Deze berekening is gemaakt op basis van de jaarrekening van 2020. Op basis van de concept-cijfers van 2021 zullen wij de berekening actualiseren.

Uitvoeringsmaterialiteit

Om te voorkomen dat wij mogelijke fouten niet constateren en mogelijkserwijs een materiële fout in de jaarrekening zit, werken wij met een afslag op de materialiteit: de uitvoeringsmaterialiteit.

Ons SRA-handboek controle heeft als uitgangspunt dat de uitvoeringsmaterialiteit in principe tussen 50 - 75% dient te zijn van de materialiteit, afhankelijk van de interne beheersing van de entiteit, verwachte kwaliteit van aanlevering financiële informatie en onze ervaringen uit voorgaande jaren.

Gezien het hoge niveau van uw interne beheersing en betrouwbaarheid van uw financiële administratie hebben wij gekozen voor de bovenzijde van de range: 75%. Wat resulteert in een bedrag van € 375.000.

Voor het rapporteren van onze afwijkingen hanteren wij een bedrag van € 25.000, zijnde 5% van de materialiteit voor fouten.

Kwalitatieve overwegingen

Naast het hanteren van een kwantitatieve materialiteit, beoordelen wij gedurende het gehele controleproces of wij tijdens de uitvoering van onze werkzaamheden signalen ontvangen of omstandigheden constateren die - ondanks dat deze in euro's van geringe omvang zijn - een mogelijke indicatie voor fraude of het niet-naleven van relevante wet- en regelgeving zijn.

Materialiteit, risico's en auditresponse

1.2 Controle risico's en werkzaamheden

Op basis van de door ons uitgevoerde risicoanalyse hebben wij de onderstaande risico's geïdentificeerd. Vervolgens beschrijven wij de werkzaamheden die wij zullen uitvoeren om dit risico terug te brengen naar een – voor onze controledoeleinden – aanvaardbaar laag niveau.

- Significant risico (SR)
- Risico op afwijking materieel belang (RAMB)

SR Risico doorbreking interne beheersingsmaatregelen

Het management bevindt zich gewoonlijk in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratie te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door middel van het doorbreken van interne beheersmaatregelen. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico.

Onze aanpak

- Controle van handmatige journaalposten.
- Controle schattingen, met specifieke aandacht voor de gehanteerde methoden en de onderliggende aannames die worden gehanteerd om schattingen te maken ten opzichte van het voorgaande jaar.
- Controle van specifiek geselecteerde journaalposten met onderliggende brondocumenten.
- Controle boekingen omtrent jaarafgrenzing.

SR Onjuiste verantwoording WNT

Ingevolge de Wet Normering Topinkomens (WNT) hebben wij als accountants een extra controlerende taak. Wij dienen te controleren of de WNT wordt nageleefd. Voor deze controle is een krachtens de wet vastgesteld Controleprotocol WNT van kracht.

Onze aanpak

- Controle van toegepaste bezoldigingsmaxima.
- Controle volledigheid en juistheid verantwoorde functionarissen.
- Controleren volledigheid en juistheid bezoldigingsgegevens.

Materialiteit, risico's en auditresponse

SR Juistheid FLO-voorziening

De voorziening in verband met functioneel leeftijdsontslag (FLO) is een voorziening met een grote omvang die een schattingselement bevat. Het risico bestaat dat deze schatting wordt gebruikt voor sturing van de resultaten (zie ook SR Doorbreking IB) of dat er een onjuiste berekening wordt gehanteerd.

Onze aanpak

- Controle van de berekening van de ingeschakelde externe deskundige.
- Controle van de input van de berekening door de externe deskundige.

RAMB Volledigheid onderhoudsvoorziening

De berekening van de onderhoudsvoorziening gebeurt voornamelijk op basis van schattingen. Daarom is er een risico op een afwijking van materieel belang onderkend voor deze voorziening.

Onze aanpak

- Controle rekenkundige juistheid berekening.
- Controle toepasselijkheid onttrekkingen.
- Controle aanvaardbaarheid schattingselementen.

Materialiteit, risico's en auditresponse

RAMB Juistheid opbrengsten

Vanuit de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden (NV COS) wordt er een verplicht (fraude)risico met betrekking tot de opbrengstverantwoording verondersteld. Aangezien de opbrengsten van de VRG voornamelijk bestaan uit gemeentelijke bijdragen en rijksbijdragen – en de VRG geen invloed heeft op de hoogte van deze bijdragen – kan het veronderstelde risico voor deze opbrengststromen door ons worden weerlegd. Voor de overige opbrengsten kan het veronderstelde risico niet op voorhand worden weerlegd, waardoor dit risico bij uw organisatie in potentie aanwezig is. Gelet op de omvang aan overige opbrengsten, mede in relatie tot onze materialiteit, hebben wij wel gemeend om geen significant risico voor te onderkennen en te volstaan met een risico op een afwijking van materieel belang voor wat betreft de juistheid van de overige opbrengsten.

Onze aanpak

- Controle doorlopende nummering verkoopfacturen
- Controle juistheid door middel van deelwaarnemingen m.b.t. overige opbrengsten.

RAMB Bestaan materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen voornamelijk (brandweer)voertuigen, (brandweer)materieel en kazernes in eigendom. De post materiële vaste activa betreft circa 95% van de totale activa. In dit kader is het van belang om na te gaan of de materiële vaste activa werkelijk aanwezig zijn.

Onze aanpak

- Controle op bestaan rijdend materieel d.m.v. aansluiting met verzekerde objecten
- Controle op eigendom onroerend goed (kazernes) d.m.v. aansluiting met gegevens Kadaster

Materialiteit, risico's en auditresponse

RAMB Aanbestedingen

Het risico bestaat dat de vereisten die volgen uit de geldende aanbestedingswetgeving niet worden nageleefd met als gevolg dat de inkopen en/of aanbestedingen niet rechtmatig zijn.

Onze aanpak

- Controle op de formele vereisten volgens de aanbestedingswet.
- Controle op de inhoudelijke keuzes en ingenomen posities tijdens het inkoopproces/aanbestedingsproces.

RAMB Rechtmatigheid

De te maken kosten dienen vooraf te zijn opgenomen in de begroting, welke is goedgekeurd door het algemeen bestuur. Indien gemaakte kosten niet conform de goedgekeurde begroting zijn, zijn deze in principe niet rechtmatig. Omdat het bestuur bestaat uit alle deelnemende gemeenten is het van belang de rechtmatigheid van de gemaakte kosten specifiek aandacht te geven tijdens onze controle.

Onze aanpak

- Vaststellen dat begroting (inclusief gewijzigde begroting) is goedgekeurd door het algemeen bestuur.
- Vaststellen dat de gemaakte kosten bij de juiste programma's zijn verantwoord.
- Vaststellen dat de kosten per programma aansluiten op de (goedgekeurde) begroting.

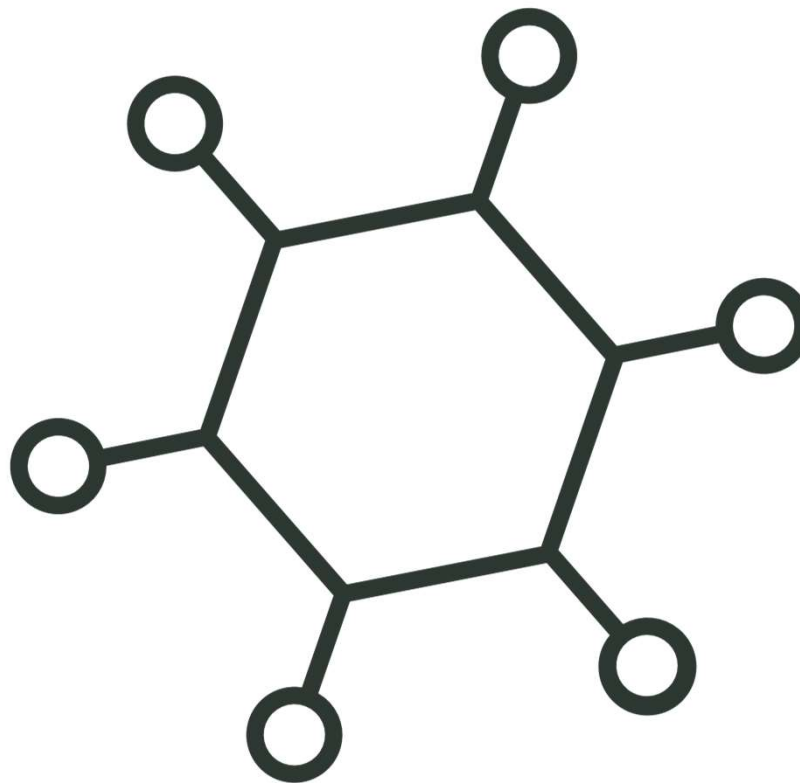
Materialiteit, risico's en auditresponse

RAMB Presentatie en classificatie eigen vermogen

Net als bij het hiervoor beschreven risico dienen onttrekkingen en toevoegingen aan bestemmingsreserves te worden goedgekeurd door het algemeen bestuur. Tevens bestaat het risico dat er een vermenging ontstaat tussen bestemmingsfondsen (bijdragen van derden met bestedingsverplichting) en bestemmingsreserves (vorming door algemeen bestuur).

Onze aanpak

- Vaststellen dat onttrekkingen en toevoegingen aan bestemmingsreserves zijn goedgekeurd door het algemeen bestuur.
- Vaststellen dat er een notitie aanwezig is (welke is goedgekeurd door het algemeen bestuur) omtrent de te verwachte bestedingen.
- Vaststellen dat er geen sprake is van vermenging tussen bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves.

2. Uitkomsten beoordeling interne beheersing

Uitkomsten beoordeling interne beheersing

2.1 Algeheel beeld van uw interne organisatie

Vanuit ons perspectief willen wij u inzicht verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van VRG.

Wij hebben hiervoor de volgende criteria gehanteerd:

- Is het proces beschreven?
- Is de opzet van het proces toereikend?
- Bestaat het proces zoals het in de opzet staat beschreven?
- Werkt het proces conform de beschreven opzet?
- Is de management informatie uit het proces betrouwbaar en toereikend?
- Hebben wij vanuit de externe controle bevindingen rondom het proces?
- Is de beheersmaatregel beoordeeld en getest?
- Zijn voldoende beheersmaatregelen genomen in de applicaties waarvan het proces gebruik maakt?

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de voor de jaarrekening significante processen van VRG van voldoende niveau zijn.

Overall gezien zijn wij van mening dat het huidige niveau van uw interne beheersing adequaat te noemen is gezien de omvang van uw interne organisatie.

2.2 Interim-controle

Tijdens de interim-controle hebben de voor de jaarrekening belangrijkste financiële stromen en onderliggende processen, op basis van absolute omvang en ons risico-inschattingsproces, onze aandacht gehad.

Specifiek betreffen dit de volgende processen:

- Inkopen en aanbestedingen,
- Opbrengsten,
- Betalingsverkeer,
- Salarisverwerking vrijwilligers,
- Salarisverwerking personeel,
- Interne controle, en
- Planning en control

Onze conclusies en bevindingen komen voort uit afgenomen interviews met de betrokken medewerkers, het uitvoeren van lijncontroles en – indien van toepassing – de door ons uitgevoerde proceduretesten op de effectieve werking van geïdentificeerde interne beheersingsmaatregelen.

Wij constateren dat binnen uw organisatie voldoende interne beheersingsmaatregelen ingeregeld zijn om een betrouwbare gegevensverwerking te waarborgen ten behoeve van de jaarrekeningcontrole.

Uitkomsten beoordeling interne beheersing

2.3 Aanbevelingen

Wij hebben vanuit onze interim-controle een aantal aanbevelingen geformuleerd voor het verder optimaliseren van uw interne beheersing.

ITGC's

De IT General Controls (ITGC's) zijn in opzet goed ingeregeld. Ten aanzien van de ITGC's zien wij de volgende verbeterpunten voor uw organisatie:

- Met betrekking tot het toekennen en monitoren van toegangsrechten is geen beleid vastgelegd.
- Er is geen sprake van wijzigingsbeleid met betrekking tot de wachtwoorden (alleen voor admin-accounts).
- De autorisatie van (inkoop)facturen is tijdens vakantieperiodes niet in alle gevallen verlopen in overeenstemming met de geldende autorisatieprocedure.

U heeft aangegeven dat u uw organisatie verder wil optimaliseren door middel van het voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)-normen. In dit kader adviseren wij u om bovenstaande verbeterpunten hierin mee te nemen.

Reactie VRG

Aanbevelingen omtrent toegangsrechten zijn verwoord in het document logische toegangsbeveiliging. Hierin staat verwoord wat het beleid is met betrekking tot het toekennen en monitoren van toegangsrecht. Beleid inzake wachtwoorden is opgenomen in document Wachtwoordbeleid, op basis van nieuwste inzichten in combinatie met MFA is er geen verplichting om periodiek wachtwoord te wijzigen. Beide documenten zijn zeer recent aangepast. Verder hebben we als veiligheidsregio's ons geconformeerd aan versnellingsplan Informatieveiligheid. Hier wordt per kwartaal over de voortgang gerapporteerd naar alle regio's. Laatste punt is geconstateerd na een

controle vanuit AO/IC. Dit is gemeld en is samen met de functioneel beheerder opgepakt. Inmiddels is dit probleem opgelost en zijn de desbetreffende facturen door de juiste personen geaccordeerd.

Interne controle - Algemeen

Bevindingen uit de interne controle worden gecommuniceerd met het MT. Vervolgens wordt niet vastgesteld of er opvolging aan deze bevindingen wordt c.q. is gegeven, bijvoorbeeld door het uitvoeren van nader onderzoek naar het ontstaan van de bevinding/tekortkoming en of het uitzetten van verbeteracties.

Hierdoor bestaat de kans dat afwijkingen zich repeteren, terwijl dit mogelijk voorkomen had kunnen worden. Wij bevelen aan om hier – samen met het MT- verdere invulling aan te geven.

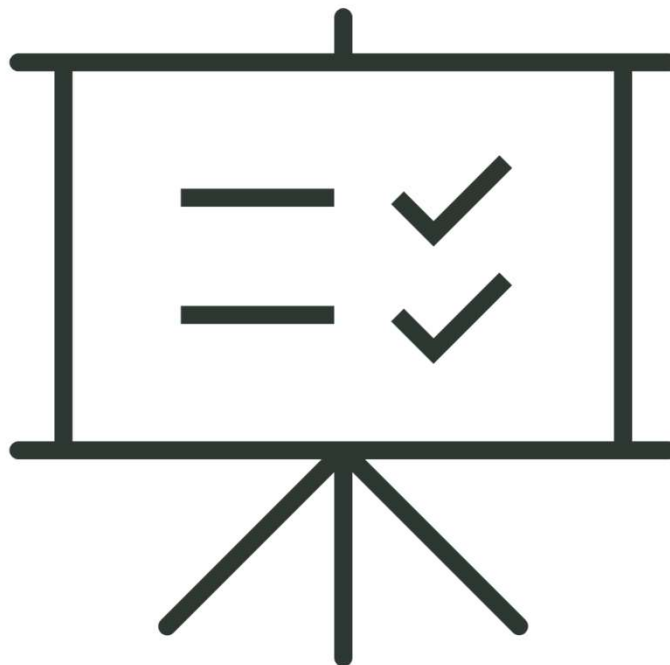
Reactie VRG: Bevindingen van AO/IC worden sinds juni 2021 maandelijks besproken met de concerncontroller. De bevindingen en aanbevelingen zullen in de toekomst bespreekbaar worden gemaakt in het Bedrijfsvoeringsoverleg en/of MT vergadering. Hierdoor vindt een betere borging plaats en verkleint het de kans dat afwijkingen zich repeteren.

Interne controle - Personeelsproces

In het interne controleplan zijn diverse controles met betrekking tot het personeelsproces opgenomen. Tot en met juni 2021 zijn een aantal van deze beschreven controlewerkzaamheden nog niet uitgevoerd.

Het is verstandig om de controles tijdig uit te voeren, zodat bevindingen tijdig gesignaleerd worden, correcties en/of aanpassingen op een kortere periode betrekking hebben en bepaalde bevindingen voor de (nabije) toekomst kunnen worden voorkomen.

Reactie VRG: We herkennen de beschreven aanbeveling. Feitelijk is het zo dat de controles wel uitgevoerd zijn, maar dat we dit niet goed vastgelegd hebben. Dit is een aandachtspunt die we gaan oppakken ter verbetering. Controles zien we als een belangrijk aspect van het borgen van de kwaliteit van de dienstverlening.

3. Overige bevindingen en relevante zaken

Overige bevindingen en relevante zaken

3.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf begrotingsjaar 2022 (invoering is met 1 jaar uitgesteld) vindt er een verandering plaats in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekeningen van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt of deze posten rechtmatig tot stand zijn gekomen. Vanaf 2022 ligt deze verantwoordelijkheid bij het dagelijks bestuur. Dit is vastgelegd in de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording (opgesteld door de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)). Deze notitie vervangt de Kadernota Rechtmatigheid.

Het algemeen bestuur bepaalt met ingang van 2022 wat de kaders zijn en vanaf welk moment (en welk bedrag) zij geïnformeerd wenst te worden. Het dagelijks bestuur legt via de jaarrekening verantwoording af over rechtmatigheid. De accountant oordeelt vervolgens of aan de criteria van deze verantwoording is voldaan en of deze verantwoording een getrouw beeld van de werkelijkheid geeft.

De rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2022 opgenomen wordt in de jaarrekening, dient te voldoen aan negen criteria. Zes criteria zien tevens toe op getrouwheidsaspecten en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten:

➤ Calculatiecriterium ➤ Valuteringscriterium ➤ Adresseringscriterium ➤ Volledigheids criterium ➤ Aanvaardbaarheids criterium ➤ Leveringscriterium	}	afgedekt door balans en overzicht van baten en lasten
➤ Begrotingscriterium ➤ Voorwaardencriterium ➤ Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	}	afgedekt door rechtmatigheidsverantwoording

Het stappenschema voor het verantwoordingstraject ziet er vanaf 2022 als volgt uit:

Stap 1:

- Normenkader wordt vastgesteld door AB
- Dagelijks bestuur toetst aan normenkader

Stap 2:

- Dagelijks bestuur rapporteert over rechtmatigheidsverantwoording en eventuele onduidelijkheden
- Accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording bij het oordeel over getrouwheid

Stap 3:

- Algemeen bestuur spreekt met dagelijks bestuur over de bevindingen rechtmatigheid.

De vorm van de rechtmatigheidsverantwoording is per heden nog niet definitief vastgelegd en wordt naar verwachting beschikbaar gesteld zodra de wetgeving hierop is aangepast.

Voorwaarde voor het op kunnen stellen van een rechtmatigheidsverantwoording is de inrichting van een rechtmatigheidsadministratie c.q. registratie van afwijkingen van de geldende wet- en regelgeving. Deze registratie is een aanvulling op de operationalisering van het geldende normenkader in een toetsingskader.

Tijdens de interim-controle hebben wij gezien dat de VRG al voor een deel voldoet aan de voorwaarden voor een goede rechtmatigheidsverantwoording. Zo ligt er een goed IC-plan en zijn er beheersingsmaatregelen geïmplementeerd. Het vastleggen van de bevindingen en de opvolging daarvan, vanuit de interne controle dient door u nog wel verder geformaliseerd en georganiseerd te worden.